

Sygn. akt IV U 16/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2014r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Leon Popiel
Protokolant:	st. sekr. sądowy Alina Dziarkowska

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2014r. w Olsztynie

sprawy K. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie wartości kapitału początkowego

na skutek odwołania K. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 13 listopada 2013 r. nr (...) - 2005

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjmuje następujące wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w O.:

- za grudzień 1971 r. – 1656 zł,

- za 1972 r. 25.592 zł,

- za 1973 r. – 28.540 zł,

- za 1974 r. – 20.093 zł

- za 1975 r. – 24.277 zł,

- za 1976 r. – 43.366 zł,

- za 1977 r. – 46.979 zł

i zobowiązuje organ rentowy do ponownego przeliczenia wysokości kapitału początkowego K. S. (1),

II. w pozostałej części odwołanie oddala.

/-/ SSO L. Popiel

Sygn. akt: IV U 16/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 13 listopada 2013 r., znak: (...) -2005 ponownie ustalił wartość kapitału początkowego K. S. (1) na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 80.400,21 zł na podstawie art. 174 ust. 3b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 21 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013r., poz. 960).

Od powyższej decyzji odwołanie złożył ubezpieczony K. S. (1). Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji, wnosząc o ponowne przeliczenie wartości kapitału początkowego, z uwzględnieniem trzech ostatnich lat zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w O., ponieważ dokumentacja z tego okresu zachowała się w archiwum. Wskazał, że na rzecz wskazanego zakładu pracy, wykonywał pracę od godz. 5:00 do 13:00 od poniedziałku do piątku, natomiast w soboty pracował od godz. 5:00 – 11:00.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Ustosunkowując się do argumentacji zawartej w odwołaniu, przywołał treść art. 21 ust 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe, który wprowadza ograniczenia dowodowe w zakresie stwierdzania wysokości wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty. Dlatego też organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję za sporny okres przyjął jedynie wynagrodzenie minimalne na podstawie art. 15 ust 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednocześnie organ zaznaczył, że uwagi na aktualne brzmienie przepisu art. 174 ust. 3b przywołanej ustawy, do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym (tj. za lata 1971-1974, 1978- 1980, 1983 – 1986, 1988, 1990, 1992-1998). W rezultacie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 51,57%, zaś wartość kapitału początkowego 80.400, 21 zł.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony K. S. (1), urodzony dnia (...), w dniu 16 listopada 2005 r. złożył pierwszy wniosek o ustalenie wartości kapitału początkowego. Wówczas, wśród dokumentów obrazujących przebieg aktywności zawodowej w latach 1971-1998 skarżący przedłożył między innymi świadectwo pracy dotyczące zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w O. od 1 grudnia 1971 r. do 31 grudnia 1980 r. oraz zaświadczenie Rp- 7 o zatrudnieniu i wynagrodzeniu u wskazanego pracodawcy za lata 1978 – 1980 oraz informacje o przyjętych stawkach osobistego szeregowania. Dodatkowo odwołujący dołączył zaświadczenia o podleganiu ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz podstawie wymiaru składek.

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2008 r., znak (...) -2005, ZUS ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 70.577,21 zł, zaś wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 37,52 %.

Ponowny wniosek o ustalenie wartości kapitału początkowego K. S. (1) złożył w dniu 29 grudnia 2011 r., wnosząc o rozliczenie zarobków za lata 1971 – 1977 z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w O. w oparciu o świadectwo pracy, w którym podana jest stawka godzinowa jego wynagrodzenia.

Decyzją z dnia 29 marca 2012 r., znak (...) -2005, ZUS ustalił, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 48,32 %, zaś wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. - 78.126,29 zł.

Następnie, w dniu 7 listopada 2013 r., skarżący złożył kolejny wniosek o ustalenie wartości kapitału początkowego, wnosząc o ustalenie wysokości wynagrodzenia za okres od 1 grudnia 1971 r. do 31 grudnia 1971 r. na podstawie zeznań

świadków. Do wniosku załączył oświadczenie o braku dokumentów płacowych ze wskazanego okresu oraz zeznania świadków A. M. i J. B. wskazujące na charakter wykonywanej przez odwołującego pracy oraz obowiązujący go wymiar czasu pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 31 listopada 2013 r., zaskarżoną w niniejszej sprawie, ustalił, że wartość kapitału początkowego wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 80.400,21 zł. Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20-tu lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym tj. za lata 1971- 1974, 1978-1980, 1983-1986, 1988, 1990, 1992-1998. Za sporny okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w O. przyjęto wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tym okresie. Ustalony przez organ rentowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 51,57 %.

(dowód: wnioski o ustalenie kapitału początkowego k-1, k-35, k-46, decyzje ZUS przeliczające kapitał początkowy k-31-34, k-43-45, k-56-58, świadectwo pracy- k-3, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k-10, informacje o kategoriach zaszeregowania k-15, k-17, k-19, zaświadczenia ZUS- k-7-8, oświadczenie wnioskodawcy k-48, oświadczenie A. M. i J. B. k-49-50 akt ZUS)

Wobec prezentowanych przez stronę wątpliwości co do prawidłowości dokonanych przez organ rentowy ustaleń, a w szczególności wysokości wynagrodzenia osiąganego przez K. S. (1) w latach 1971- 1977 z tytułu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) (obecnie (...) SA) uwzględnianego przy obliczaniu wartości kapitału początkowego, a także z uwagi na brak możliwości uzyskania dokumentacji płacowej wnioskodawcy za okres pracy od 1 grudnia 1971 do 31 grudnia 1977 (z uwagi na ich zniszczenie), Sąd orzekający przesłuchał zawnioskowanych świadków: J. B., A. M. i J. L., zażądał akt osobowych wnioskodawcy z okresu jego pracy we wskazanym przedsiębiorstwie, załączył akta rentowe dotyczące J. B. i A. M., a także dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości.

W oparciu o powyższy materiał dowodowy, Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca w spornym okresie (co do którego brak jest dokumentacji płacowej) tj. od 1971 do 1977 pracował w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w O.. Zatrudnienie we wskazanym zakładzie pracy rozpoczął z dniem 1 grudnia 1971 r. na podstawie umowy o pracę na siedmiodniowy okres próbny, a po jego upływie na czas nieokreślony. Wnioskodawcy powierzono obowiązki ubojowca- pomocnika w uboju, a za wykonywaną pracę przyznano wynagrodzenie według IV kategorii w wysokości 4,10 zł za godzinę. Pismem z dnia 1 grudnia 1971 r.- w związku z przyznaniem K. S. (1) stanowiska robotnika niewykwalifikowanego do prac ciężkich-, zmieniono jego stawkę wynagrodzenia według IV kategorii w wysokości 8,20 zł za roboczogodzinę. Następnie wnioskodawcy powierzono obowiązki konserwiarza- pomocnika w konserwarni i z dniem 1 sierpnia 1972 r. przyznano mu wynagrodzenie według kategorii V- 9,40 złotych za godzinę. Od 26 kwietnia 1974 r. do 28 października skarżący odbywał zasadniczą służbę wojskowej, w trakcie której wykonywał zatrudnienie na stanowisku masarza (od 1 września 1974 r. do 28 października 1975 r.) uzyskując stawkę osobistego zaszeregowania w wysokości 9,50 zł. Po odbyciu służby wojskowej, K. S. (1) powrócił do pracy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w O. na stanowisku konserwiarza, otrzymując stawkę osobistego zaszeregowania według kategorii VI w wysokości 11,00 zł, a od 1 maja 1979 r. w wysokości 11 zł za roboczogodzinę.

Wnioskodawca wykonywał pracę w systemie akordowym, od poniedziałku do piątku od godziny 5:00 do 13:00, zaś w soboty od 5:00-11:00. Pracował w dziale produkcji eksportowej, na tzw. nadziewarkach i mieszalkach, wymagających kwalifikacji i odpowiedzialności. W dziale tym pracowano w godzinach nadliczbowych, zaś z uwagi na wysoką mechanizację, wydajność pracy oscylowała w granicach od 163 % do ponad 180%. Wynagrodzenie K. S. (1) składało się z wynagrodzenia zasadniczego (stanowiącego iloczyn stawki godzinowej i ilości przepracowanych godzin) oraz premii uznaniowej i deputatów.

(dowód: akta osobowe wnioskodawcy k-26, zeznania świadków: J. B. i A. M. k-16v, J. L. k-34v).

K. S. (1) na rozprawie w dniu 5 lutego 2014 r., poparł wniesione odwołanie. Zakwestionował sposób ustalenia kapitału początkowego przez organ rentowy i wniósł o jego przeliczenie za lata 1971- 1977. Wskazał, że jego wynagrodzenie było

najwyższe w okresie od 1972 do 1974. Wniósł o przeprowadzenie postępowania dowodowego w celu wiarygodnego ustalenia wysokości wynagrodzenia w spornym okresie.

(stanowisko wnioskodawcy k-10-10v).

Z uwagi na wątpliwości wnioskodawcy co do zaprezentowanego w zaskarżonej decyzji sposobu obliczenia kapitału początkowego, a w szczególności przyjęcia za sporny okres kwot minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w tym czasie, Sąd powołał biegłą z zakresu rachunkowości na okoliczność ustalenia wynagrodzenia, jakie mógł otrzymywać K. S. (1) w okresie od 1 grudnia 1971 r. do grudnia 1977 r.

Biegła J. W. w opinii z dnia 9 maja 2014 r., po przeprowadzonej analizie dokumentacji pracowniczej K. S. (1), w powiązaniu z dokumentacją rentową dotyczącą J. B. i A. M. ustaliła dwie wersje wyliczonych wynagrodzeń za lata 1971- 1977. W świetle pierwszej z nich, uwzględniającej obowiązującą w danym okresie zatrudnienia stawkę osobistego zaszeregowania wnioskodawcy za godzinę pracy (w ramach ośmiogodzinnego czasu pracy od poniedziałku do piątku i sześciogodzinnego czasu pracy w sobotę), a także dodatek za staż pracy, skarżący w kolejnych latach otrzymywał następujące wynagrodzenie:

1. za 1971 r. – 1.656,40 zł (za jeden miesiąc pracy);
2. za 1972 r. -20.347,60 zł;
3. za 1973 r. -21.977,20 zł;
4. za 1974 r. -14.346,60 zł;
5. za 1975 r. -21.359,00 zł;
6. za 1976 r. - 26.027,10 zł;
7. za 1977 r. - 27.165,60 zł.

Biegła wskazała jednak na znajdujące się w aktach ZUS zaświadczenie Rp-7, wystawione na podstawie kart wynagrodzeń przez następcę prawnego pracodawcy K. S. (1) w spornym okresie- (...) SA w O. za lata 1978-1980. Z treści tego dokumentu wynika, że wynagrodzenie za 1978 r. wyniosło 56.305 zł. Biegła odliczając od tej wartości kwotę 27.212 zł (stanowiącą sumę wynagrodzenia będącego odpowiednikiem stawki zaszeregowania osobistego w 1978 r. według angażu – 11 zł pomnożonego przez 2356- tj. ogólną liczbę godzin przepracowanych w tym roku przez wnioskodawcę (25.916 zł) oraz 5% tytułem dodatku za staż pracy obliczanego od kwoty 25.916 zł) ustaliła, że 29.093 zł stanowi równowartość premii, wynagrodzeń akordowych, godzin nadliczbowych oraz innych dodatków otrzymywanych w tym roku przez skarżącego. Na przykładzie udokumentowanych wynagrodzeń uzyskanych przez K. S. (1) w latach 1978- 1980 biegła skonstatowała, że wynagrodzenie zasadnicze stanowiło 50 % otrzymanych płac, natomiast pozostałe 50 % składało się z takich tytułów jak: premia, wynagrodzenie akordowe, godziny nadliczbowe, deputaty oraz inne dodatki, których bez dokumentów płacowych nie sposób wyliczyć. W oparciu o zaprezentowaną w odniesieniu do lat 1978-1980 proporcję płacy zasadniczej do ogólnej kwoty wynagrodzenia otrzymywanego przez wnioskodawcę w tym okresie (która oscylowała na poziomie 50 %), biegła wywiodła, że wnioskodawca w spornych latach mógł otrzymywać wynagrodzenie w wysokości 85 % średniej krajowej (tak jak w latach późniejszych). Pozwalałoby to - w ocenie biegłej - na ustalenie wynagrodzeń K. S. (1) za lata 1971-1977 w następującej wysokości:

1. za rok 1971-1.656 zł;
2. za rok 1972- 25.592 zł;
3. za rok 1973- 28.540 zł;

4. za rok 1974- 20.093 zł;
5. za rok 1975- 24.277 zł;
6. za rok 1976- 43.366 zł;
7. za rok 1977- 46.879 zł.

(dowód: opinia k-37-43)

Odnosząc się do sporządzonej opinii w piśmie procesowym z dnia 29 maja 2014 r., organ rentowy wskazał, że nie kwestionuje wyliczenia biegłej dokonanego według pierwszego wariantu tj. wynagrodzenia za lata 1971-1977 ustalonego w oparciu o nominalny czas pracy pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy w tym okresie, uwzględniający stawki osobistego zaszczerowania (vide: pismo procesowe z dnia 29 maja 2014r.- k-48-49).

K. S. (1) na rozprawie w dniu 25 czerwca 2014 r., ustosunkowując się do treści opinii biegłej, podniósł, że według jego oceny ustalone wynagrodzenie jest zaniżone. Wskazał, że kwoty wynagrodzeń w odniesieniu do lat wcześniejszych powinny zostać ustalone na poziomie wynikającym z przedłożonego zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagradzaniu za lata 1978- 1980 (stanowisko skarżącego k-59v).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy w znacznej części zasługuje na uwzględnienie, wywołując w konsekwencji konieczność zmiany zaskarżonej decyzji.

Przed odniesieniem się do meritum niniejszego rozstrzygnięcia, należy odwołać się do przepisów stanowiących jego podstawę materialnoprawną. O wysokości podstawy wymiaru, jako jednego z elementów mających niewątpliwą wpływ na obliczenie kapitału początkowego decyduje wysokość uzyskiwanego przez ubezpieczonego wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie wskazanym do ustalenia tej podstawy. Zgodnie bowiem z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013, Poz. 1440) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w przepisie art. 174, pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z przepisem art. 26 ust. 3. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, czyli 1 styczeń 1999 r. W myśl art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w przepisie art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Zgodnie z ust. 2 przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, czyli w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Ponadto zgodnie z art. 174 ust. 3 cytowanej ustawy, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu od dnia 1 stycznia 1980 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Odesłanie do wymienionych przepisów oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego są takie same, jak zasady ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, należy wskazać, że istota sporu sprowadzała się do udowodnienia przez wnioskodawcę wysokości wynagrodzenia, jakie otrzymywał, będąc zatrudnionym w (...) Przedsiębiorstwie (...) w O., w latach od 1971 do 1977. Zauważyć należy, że trudności dowodowe w tym zakresie wynikały z faktu, że za sporny okres brak jest kompletnej dokumentacji pracowniczej i zarobkowej wnioskodawcy. W szczególności brak jest dokumentów potwierdzających wysokość faktycznie otrzymywanych zarobków w poszczególnych latach,

czy miesiącach. Na powyższe wskazują znajdujące się w aktach sprawy informacje z dnia 29 października 2013r. (k -4) i z dnia 11 marca 2014 r. (k -25), z których wynika, że w zasobach archiwalnych (...) SA brak jest kartotek wynagrodzeń oraz dokumentów związanych z zasadami wynagradzania, gdyż uległy zniszczeniu zgodnie z obowiązującymi przepisami. W oparciu o powyższe organ rentowy prezentował stanowisko, że z uwagi na fakt, że podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się podobnie jak w przypadku emerytury (art. 173 ust 3 ustawy emerytalnej), zastosowanie w sprawie powinien mieć przepis art. 15 ust 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowi że jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Dodatkowo organ rentowy odwoływał się do ograniczeń dowodowych wynikających z przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011, Nr 237, poz. 1412), który zawiera w § 21 wykaz środków dowodowych, którymi można dowodzić wysokość zarobków, stanowiących podstawę wymiaru emerytury. Odnosząc się jednak do argumentacji organu rentowego, stanowiącego podstawę zaskarżonej decyzji, stwierdzić należy, że przepisy rozporządzenia, regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006 r., sygn. akt I UK 115/06, opublikowany w LEX 303869). W przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje więc możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w aktach osobowych, taką jak umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia, a także w oparciu o inne środki dowodowe tj. zeznań świadków czy opinii biegłych itp. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 stycznia 2012 r., sygn. akt III AUa 1414/11, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 4 października 2012 r., sygn. akt III AUa 305/12, opublikowany w LEX nr 1223273).

Z uwagi na szerokie spektrum możliwości dowodzenia wysokości wynagrodzenia, a także zważywszy na fakt, iż do ustalenia spornej kwestii potrzebna była wiedza specjalna, Sąd powołał dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości, w celu ustalenia- w oparciu o wynikające z akt osobowych skarżącego stawki osobistego zaszeregowania, angaże, umowę o pracę i świadectwo pracy, dokumenty płacowe oraz zaświadczenia o dochodach i wynagrodzeniu świadków A. M. i J. B. - wysokości wynagrodzenia, jakie K. S. (1) mógł otrzymywać w okresie od 1 grudnia 1971 do grudnia 1977.

Treść sporządzonej opinii wskazuje, że biegła przedstawiła dwuwariantowy sposób obliczenia wynagrodzenia. Pierwszy z nich ustalony został w oparciu o nominalny czas pracy pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu w tym okresie i uwzględniał jedynie stawki osobistego zaszeregowania wynikające z dokumentacji pracowniczej skarżącego oraz dodatku za staż pracy (k-41). W świetle natomiast drugiego wariantu, wysokości wynagrodzeń zasadniczych zostały skorygowane o kwoty wynagrodzeń uzyskiwanych z innych tytułów takich jak: premia, wynagrodzenie akordowe, godziny nadliczbowe, deputaty oraz inne dodatki. Jakkolwiek kwot tych w sposób ścisły i jednoznaczny nie można ustalić- z uwagi na brak dokumentacji płacowej-, to jednak biegła dokonując wyliczenia procentowego udziału w ogólnej płacy, wynagrodzenia z innych tytułów w odniesieniu do lat 1978-1980 udokumentowanych zaświadczeniem Rp-7, przyjęła, że stanowiło ono 50 % otrzymywanych płac (k-42). Przelicznik ten zastosowała do wynagrodzeń uzyskanych przez skarżącego w latach 1971-1977, co pozwoliło na ustalenie, że wnioskodawca począwszy od roku 1972 do 1977 otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 85 % średniej krajowej, i tak uzyskałby: w 1971- 1.656 zł (taką samą wysokość wynagrodzenia jak w przypadku pierwszego wariantu, z uwagi na rozpoczęcie zatrudnienia w grudniu 1971 r.), w 1972- 25.592 zł (zwiększenie o 5.244 zł w porównaniu do pierwszego wariantu), w 1973- 28.540 zł (zwiększenie o 6.563 zł), w 1974- 20.093 zł (zwiększenie o 5.746 zł bez wynagrodzenia z wojska), w 1975- 24.277 zł (zwiększenie o 2.037 zł bez wynagrodzenia z wojska), w 1976- 43.366 zł (zwiększenie o 17.339 zł), w 1977- 46.879 zł (zwiększenie o 19.713 zł).

Sąd odwoławczy analizując argumentację biegłej, w kontekście wniosków wynikających z pozostałego materiału dowodowego w postaci dokumentacji pracowniczej skarżącego oraz zeznań świadków uznał, że miarodajny sposób

ustalenia wynagrodzenia w niniejszej sprawie stanowi drugi wariant przedstawiony w sporządzonej opinii. Zauważyć bowiem należy, że ze znajdującego się w aktach sprawy świadectwa pracy z dnia 22 grudnia 1980 r. wynika, że skarżący obok wynagrodzenia zasadniczego stanowiącego odpowiednik stawki osobistego zaszeregowania, otrzymywał również premie uznaniowe oraz deputat śniadaniowy w wysokości 6,60 zł za jeden dzień pracy. Dodatkowo akta osobowe K. S. (1) wskazują, że w całym okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w O. był pracownikiem pozytywnie ocenianym przez pracodawcę, wobec którego nie stosowano kar regulaminowych. Powyższe ustalenia wynikające z przedłożonych dokumentów, należy powiązać z treściami wynikającymi z przeprowadzonych przez Sąd dowodów o charakterze osobowym. Z zeznań J. B. i A. M.- współpracowników skarżącego w spornym okresie pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w O.- wynika, że wnioskodawca osiągał wynagrodzenie porównywalne do ich wynagrodzeń, jednak prawdopodobne jest, że mógł mieć dodatek- bo wcześniej rozpoczynał pracę (vide: k-16v). Zeznania J. L.- kierownika produkcji eksportowej, a następnie dyrektora produkcji w spornym okresie- wskazują natomiast, że K. S. (1) pracował w dziale produkcji eksportowej, pracując na tzw. nadziewarkach i mieszalkach, wymagających kwalifikacji i odpowiedzialności. W dziale tym pracowano w godzinach nadliczbowych, zaś z uwagi na wysoką mechanizację, wydajność pracy oscylowała w granicach od 163 % do ponad 180%, co miało w konsekwencji wpływ na wzrost wynagrodzenia (vide: k-34v).

W ocenie Sądu Okręgowego zeznania świadków są spójne, wzajemnie się uzupełniają oraz stanowią wiarygodne odzwierciedlenie faktów z przeszłości. Dodatkowo odnośnie zeznań świadka J. B. i A. M. znajdują one potwierdzenie w znajdującej się w aktach organu rentowego ich dokumentacji pracowniczej. Sąd Okręgowy nie miał żadnych powodów, aby odmówić im wiarygodności. Z uwagi na znaczny upływ czasu od okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w O., nie było podstaw, aby dyskwalifikować wersje świadków, wobec ich nie pamięci co do faktu osiągniętych kwot z tytułu wynagrodzenia.

Powyższe okoliczności wskazują, że za decydującą dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, w ocenie Sądu, należało uznać opinię biegłej z zakresu rachunkowości, w tym jej fragmente, który obrazował sposób wyliczenia wynagrodzenia skarżącego za lata 1971-1977 według drugiego wariantu, uznając jej wnioski, jak i argumentację za przekonujące, należycie uzasadnione i obiektywne. Opinia biegłej jest logiczna, a jej rzetelność nie była podważona przez żadną ze stron.

Zauważyć należy, że organ rentowy de facto nie kwestionował sporządzonej opinii, a jedynie w piśmie z dnia 29 maja 2014 r. wniósł o ustalenie wynagrodzenia wnioskodawcy w oparciu o pierwszy wariant przedstawiony przez biegłą. Stwierdzić jednak należy, że ustalenie wynagrodzenia w oparciu o nominalny czas pracy pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy w tym okresie, uwzględniający jedynie stawki osobistego zaszeregowania, nie oddawałoby rzeczywistego wynagrodzenia osiąganego przez wnioskodawcę w latach 1971-1977, a pośrednio wynikającego z dokumentacji pracowniczej i zeznań świadków. Zauważyć w tym miejscu należy, że przyjęcie, że w skarżący w latach 1972 do 1977 osiągał wynagrodzenie na poziomie 85 % obowiązującego w tym czasie rocznego przeciętnego wynagrodzenia, stanowi również konsekwencję wniosków nasuwających się po analizie znajdującego się w aktach organu rentowego i przedłożonego na rozprawie w dniu 25 czerwca 2014 r. przez odwołującego zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wnioskodawcy za lata 1978-1980 (k-58). Wynika z niego, że w latach tych każdorazowo K. S. (1) osiągał wynagrodzenie oscylujące na poziomie 85 % rocznego wynagrodzenia zasadniczego, a w 1978 r. stosunek wynagrodzenia pracownika do rocznego przeciętnego wynagrodzenia osiągnął nawet poziom 96%. Wobec tak trwałej tendencji, tj. stałego utrzymywania się wynagrodzenia skarżącego na poziomie powyżej 85% przeciętnego wynagrodzenia, nie sposób przyjąć, aby we wcześniejszych- spornych w niniejszej sprawie- latach stosunek wynagrodzenia zasadniczego do rocznego przeciętnego wynagrodzenia był mniej korzystny dla skarżącego.

Stwierdzić należy, że opinia nie została skutecznie podważona również przez wnioskodawcę, który odnosząc się do jej wniosków na rozprawie w dniu 25 czerwca 2014 r., wskazał jedynie, że według jego oceny „biegła wyliczyła mu za mało”. W ocenie skarżącego jego wynagrodzenie powinno zostać ustalone na poziomie wynikającym z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawionego przez następcę prawnego jego pracodawcy w spornym okresie - (...) SA- za lata 1978-1980, jednak nie przedstawił proponowanego przez siebie sposobu wyliczenia wynagrodzenia. Stwierdzić należy, że strona, która zamierza skutecznie podważyć wartość dowodową opinii biegłego sądowego winna

przyczyć rzeczowe argumenty, uzasadniające jej twierdzenia. Strona, która chce zakwestionować wnioski wyrażone w opinii winna przedstawiać konkretne uwagi i argumenty podważające miarodajność dotychczasowej opinii lub co najmniej miarodajność tę poddające w wątpliwość. Tymczasem zastrzeżenia wnioskodawcy mają znaczenie jedynie subiektywnej oceny, nie popartej żadnymi nowymi dowodami.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego, w ten sposób, że do ustalenia wysokości kapitału początkowego, o którym mowa w art. 174 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2013, Poz. 1440 ze zm.) przyjął następujące wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w O.:

- za grudzień 1971 r. -1.656 zł;

- za rok 1972- 25.592 zł;

- za rok 1973- 28.540 zł;

- za rok 1974- 20.093 zł;

- za rok 1975- 24.277 zł;

- za rok 1976- 43.366 zł;

- za rok 1977- 46.979 zł.

Jednocześnie Sąd Okręgowy zobowiązał organ rentowy do ponownego przeliczenia wysokości kapitału początkowego K. S. (1).

Kierując się powyższym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w powyżej opisanym kierunku, w pozostałym zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie oddalając.

Sędzia